

Spelarit 1 - 2013

Helsingin pitäjän tanhujat ja spelarit ry

Vahvat juuret - uudet versot

Sibelius-Akatemian kansanmusiikin koulutusohjelma täyttää tänä vuonna 30 vuotta. Perinteessä ja opetuksessa vaikuttavat vahvoina mm. pelimannit, Kaustinen ja Martti Pokela. Perinne jatkuu, musiikki muuttuu, vanhaa unohtamatta.

Sibelius-Akatemia oli myös mukana järjestämässä Musiikkitaloon 24.11.2012 Kansanmusiikin isompi ilta -konserttia, jossa esiintyivät nykyaikansanmusiikin eturivin soittajat. Musiikkiyhtye Frigg, etunäissä innokkaasti liikehtivä Esko Järvelä, soitti kuin hurmiossa. Antti Paalasen vähärvinen harmonikka venyi lattiaan asti, sama teema toistui toistumistaan, muuttuen lähes hypnoottiseksi ja alkukantaisen maagiseksi. Johanna Juhola Reaktori tarjosi elämyksellistä ja uutta kansanmusiikkia, myös tangoa. Isolle valkokankaalle ilmestyi valokuvia entisajan pelimanneista ja samanaikaisesti Maija Kauhasen kannel soi kirkkaana, pieni sävel täytti ison salin. Punaiset ja vihreät valot loivat syttyen ja sammuen erikoisen tunnelman.

Vaikuttavinta oli kuitenkin tilaisuuden alku: Isolla videotaululla

näytettiin arkistonauhaa, jossa Peltoniemen Hintrikin surumarssia soitti hartaasti ja tunteella viulullaan maanviljelijä Hannu Rauma, harmaatukkainen, vanha, totinen pelimanni. Soitto voimistui, yltyi. Pimeälle lavalle oli hiljaa siirtynyt Frigg, yhtyen arkistonauhan päälle vanhan pelimannin soittoon. Näin historia ja nykyaika soittivat yhdessä. Se oli liikuttavaa.

Aulasoitossa esiintyi 70 soittajan Näppärit Mauno Järvelän johdolla. Uudet versot ovat siis jo kasvamassa.

Vieläkin isommaksi, jopa oikein suuren suureksi, tämän illan teki kuitenkin pieni, päivän ikäinen pojantyttäreni, jota sain pidellä sylissäni Naistenklinikalla ennen konserttiin juoksemistani. Kyllä nyytin sisältä kuuluva hienoinen itkuntapainen oli kuitenkin mieleenpainuvien ja mahtavien sävelmäsinä iltana. Sen musiikin tulen muistamaan kauan. Se, jos mikä oli liikuttava konsertti. Ihan kyyneleihin asti.

Kaikkea hyvää, terveyttä ja rauhaa, iloa ja rakkautta koko vuodelle.

Toivoo Riitta

Folklandiaa 18. kerran - Rajatapaus

Tällä kertaa olimme riittävän aikaisin Turun sataman laivaterminaalissa, koska juurikaan muita lähtijöitä ei vielä näkynyt aulassa. Oluthanallekin pääsi heti ilman jonotusta. Siinä sitten odottelimme rauhassa tunnelmaa kohotellen ja laivan ohjelmia selaillen.

Normaali ryysis hytteihin majoittumaan ja sitten heitimme lähinnä arpaa, mitä menisimme näin aluksi katsomaan. Päädyimme ylimmän kerroksen Top Clubiin kuuntelemaan Petty Pilgrims –yhtyettä: Kauniita folksävelmiä Skotlannista, Irlannista ja Appalakkien rinteiltä. Ihan hyvä valinta mielestäni – samalla yritimme ratkoa risteilyarvoituksia Minnan, Tarjan ja Tuijan kanssa. Ihmettelen vain suomalaista klubiyleisöä, sitä ei kyllä saa innostumaan edes taputuksiin kuin vasta parin tuopin jälkeen puhumattakaan, että se lähtisi innostuneena jammailemaan esiintyjän kanssa.

Tuija, Olli, Minna ja Tarja Folklandian vilinässä. Kuva: Annukka Uusi-Eskola.

Heti perjantai-iltana oli runsaasti valinnanvaraa eri esiintyjien välillä: kansantanssia, folkjamia, pelimanneja, haitaristeja ja myös ulkomaisia esiintyjä ainakin Ruotsista, Eestistä ja Kroatiasta. Yön edetessä oli mahdollisuus ottaa osaa Keskiyön Katrilliin tai Ai-

VUOSIKOKOUS 27.2.2013

Helsingin pitäjän tanhujat ja spelarit ry:n vuosikokous pidetään

keskiviikkona 27.2.2013 klo 19.45

Husaaritie päiväkodissa,

Husaaritie 1c, 01700 Vantaa (käynti Kannistontieltä).
Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Tervetuloa kokoukseen!

kuisten Muskariin. Puoliltaöin aloitti Puhti eroottisen viestintä-tuokion saunabaarissa sulosointuja alarekisteristä laulellen. Kaikki tietysti yhteislaulun raikaessa.

Yö senkuin pimeni ja rajalla kajauttivat sitten myös Spelarit oman osuutensa Food Marketin tohinassa. Meille kyllä kävi jo sitä ennen ”vanhanaikaisesti”. Heti pian, kun olimme nauttineet iltapalaa... eli melko pian sen jälkeen nukahdimme autuaasti tietämättä ja kokeematta, mitä kaikkea hauskaa Frigg, Tsuumi, Räfven (Ruotsi) ja muut loistavat esiintyjät siellä esittivät. Hyttimme sattui olemaan vain siinä Top Clubin alapuolella, joten rumpujen jytke kuului unen läpi aina aamuneljään saakka... ainakin niin kertoi hyttinaapurimme seuraavana päivänä.

Paluumatkalla lauantaina päätimmekin ottaa reippaasti osaa esitysten seurantaan. Aluksi päädyimme katsomaan kansantanssia: Motora Joensuusta Rälläkkä yhtyeen säestämänä ja oli siinä Petkele, Vinkkarit, Tahdittomat ym. jos

Tikkuristin Suomen mestaruuskisa. Ja voittaja jo puoli kierrosta edellä muista :-)
Kuva: Annukka Uusi-Eskola.

Erotiikka ja muu hulina sekoitti pään.
Välillä lattia oli katossa.
Kuva: Annukka Uusi-Eskola.

ne nimet jollekin jotakin kertovat – hyviä esityksiä kaikki kuitenkin. Koko päivän oli Ocean Clubilla huippuesityksiä. Varsinkin nuo oppilaitoksien nuoret sekä tietysti Hannat ja Heikit Hollolosta. Tikkuristin SM-kisat saa aina hien pintaan jo pelkästä katselusta. Jalat ja pää siinä sekoaa jo vähemmästäkin.

Siinä oli aulabaarissa Pöläkkä Kokkolasta ja nuoret siinä esittivät reipasta omaa musiikkiansa. Mukava kuunnella olutta nauttien. Iltapäiväksi mietimme jotakin ”ylätason” esitystä: päädyimme Maria Kalaniemen, Timo Alakotilan, Arto Järvelän ja Timo Myllykankaan konserttiin. Eikä ollut paha ollenkaan. Tuttujakin sävelmiä mm. Satumaa-tango, Herrojen kanssa pellon laidassa ja Koskaan et muuttua saa. Tunnelma oli tosi hyvä, vaikka esitykset olivat aika taiteellisia sovitelmia. Kannatti kokeilla tuotakin.

No mitäs sitten ??? Matka alkoi uhkaavasti lähestyä rantautumista

Turkuun. Nopeasti keksimme brittiläisen The New Rope String Band. Voi tziisuus - esityshän oli niin suosittu, että jouduimme jonottamaan salin ulkopuolella ennekuin pääsimme sisään. Yleisön määrää oli siis rajoitettava tungoksen vuoksi. JA OLI HYVÄ, hultvatonta komiikkaa lavalla sangen yksinkertaisin konstein ja apuvälinein. Mutta kun sen osaa niin hermotonta huumoriahan siitä syntyy. Jopa suomalaiset nauroivat innostuneena vai onko brittiläinen huumori lähellä omaamme. You Tubesta voi etsiä näitä herroja mutta tunnelma on elävässä konsertissa aina parempi ja jutut kolahtaa paremmin.

Spelarit soittivat tanssittavaa musiikkia Food Marketissa.

Kuva: Annukka Uusi-Eskola.

Turkkusest kotiuduttiin taas tuttuja reittejä, kuka pirteämpänä, kuka väsähtäneempänä. Kiitos Juhani Kaivosojalle ja muille järjestelyissä mukana oleille - ja varsinkin matkakumppaneille!

Annukka ja Olli

Puheenjohtaja Riitta Kangas onnitteli 60-vuotista Antti Keipiä ojentamalla hänelle seuran viirin Folklandia-bussissa.

Kuva: Matti Lankinen

*Lämmin kiitos merkkipäiväni muistamisesta!
t. Antti Keipi 60v.*

LASTENSIYU

Joulu tosin on jo takanapäin, mutta jäikö siitä jotain mieleen?

Mikä jouluihin kuuluva sana puuttuu joukosta? (vastaukset sivulla 11)

1. jouluviisi jouluseitsemän ?	5. pemäki petunturi ?	9. polkurnapojat katurnapojat ?
2. metalliro muoviro ?	6. evansääumi evanilmaumi ?	10. hähti mitäti ?
3. pimuutama pajokunen ?	7. laatikkoste pakettiste ?	11. kävelynen menonen ?
4. lahtai lahvai ?	8. peranteri makenteri ?	12. muvarsa mutamma ?

VILINÄÄ LASTEN HARJOITUKSISSA!

Tänä vuonna lasten ryhmämme on kokenut aivan uuden nousun, kun olemme saaneet monta uutta tanssijaa joukkoomme. Vauhtia ja vilttejä käänteitä riittää. Nuorempien ryhmässä oli vielä joulukuussa vain kuusi tanssijaa, nyt heitä on jo 15. Muutos on siis melkoinen ja tämä on vain hyvä. Kasvatamme uusia suomalaisen perinteen eteenpäin viejiä hyvässä seurassa.

Toimintatavatkin ovat saaneet uudistusta. Viimeksi leikimme käytössä olevan pillin innoittamana koirakoulua. Kaikilla oli hyvin hauskaa, eikä vähiten suinkaan lapsilla jotka saivat koirailta. Otamme paljon laululeikkijä, sillä ne ovat hauskoja ja vauhdikkaita, mutta pitävät hyvin myös porukan kasassa. Tarkkasilmäisinä saavat ohjaajat silti olla, että poikasemme eivät aivan intoudu riehumaan. Hauskaa kun pitää olla kaikilla.

Kun nuorten harjoitukset alkavat (samat 9 kuin syksyllä ja muutama lasten ryhmästä iltaansa jatkava) voidaan pilli pistää reppuun ja huokaista hetki. Tässä ryhmässä suurin haaste ohjaajille on osata opettaa Mahtimeininkien vaatava ohjelma nuorille. Siihen riittää tiukka ohjeiden luku, yhdessä pohtiminen ja harjoittelu, harjoittelu, harjoittelu. Mutta leikkiä ja hauskanpitoa ei unohdeta tässäkään ryhmässä. Leikit vain vaihtuvat toisiksi illan edetessä, ja vauhti hieman hiljenee.

Saamme olla ylpeitä jokaisesta lapsitanssijastamme. He ovat kaikki mahtavia, upeita lapsia, jotka harrastuksellaan luovat tulevaisuutta seurallemme!

Minna

Hieman laskiaispullan historiasta

Laskiaispullaperinne on tullut Suomeen Ruotsista, kuten moni muukin asia. Tarinan mukaan laskiaispullan olisi keksinyt ruotsalainen leipurioppilas, jonka leipurimestari lupasi säästää raipparangaistukselta, mikäli tämä kehittäisi uuden ja entistä paremman pullan. Leipurioppilas keksi laittaa pullan väliin mantelimassaa ja kermavaahtoa ja säästy rangaistukselta. Se ei ole tiedossa, mistä rangaistus oli alun perin tulossa vai oliko kyseessä vain leipurin tapa motivoida alaisiaan. Innovoi uutta tai saat raippaa. Itse pulla on kotoisin Saksasta, jossa sitä syötiin jo 1600-luvulla. Saksalainen pulla ruskistettiin voissa ja maustettiin tavallisilla rusinoilla sekä korinteilla, jotka ovat pienikokoisia, tummia ja kivettömiä rusinoita. Pulla syötiin maidon kera.

Mantelimassatäytteistä laskiaispullaa alettiin syödä Ruotsissa jo 1700-luvulla. Laskiaispulla sai epämiellyttävää mainetta kun kuningas Aadolf Fredrik kuoli ruoansulatusvaikeuksista johtuneeseen halvaukseen laskiaistiistaina 1771 syötyään 14 laskiaispullaa. Pahaan oloon saattoivat kyllä vaikuttaa ennen jälkiruokaa nautitut ruoatkin. Kuningas söi hapankaalia, lihaa nauriiden kera, hummeria, kaviaaria sekä savusilakkaa ja huuhtoi kaiken alas samppanjalla. Luultavasti nautitut määrät olivat jossain suhteessa pullien määrään. Ruotsi menetti laskiaispullien vuoksi melko tyhjäänpäiväisen kuninkaan, joka oli kuitenkin näppärä nuuskarasioiden askartelija. Turhauduttuaan kuninkaana olemiseen ja valtaneuvoston määräälyyn hän nimittäin ryhtyi harrastamaan puutöitä.

Aadolf Fredrik oli pullamössösukupolvea, sillä tuohon aikaan laskiaispullat syötiin lautaselta, jossa oli lämmintä maitoa. Laskiaispulla yleistyi Ruotsissa vasta 1800-luvun loppupuolella ja se saapui Suomeen 1900-luvun alkupuoliskolla ruotsinkielisten rannikkoseutujen kautta. Aikaa myöten herrasväen herkku levisi tavallistenkin ihmisten kahvipöytiin eikä pullaa enää syöty lautaselta lämpimän maidon kera vaan kahvin kanssa. Hillolla täytetty laskiaispulla on mantelimassaan verrattuna nuori keksintö.

Miksi laskiaispullia syödään juuri laskiaisenä? Keskiajan katolisessa Suomessa paasto oli osa uskonelämää. Laskiaisenä laskeuduttiin paastoon ja silloin syötiin rasvaisia ja lihottavia ruokia. Tämä siksi, että laskiaisen jälkeen edessä oli seitsemän viikkoa kevyellä ruoka-valiolla. Esimerkiksi lihaa sai syödä vasta paaston jälkeen pääsiäisenä. Paastopakko poistui luterilaisen uskonpuhdistuksen myötä, mutta osa paaston ajan tavoista jäi elämään kansanperinteeseen. Laskiaisen muuttui uskonnollisesta juhlasta talonpoikaiseksi työnjuhaksi, jonka yhteydessä syötiin edelleen mahdollisimman rasvaisia ruokia, jotta porsaat olisivat lihonneet ja lehmät antaneet maitoa. Laskiaispullahan on todellinen kaloripommi, joten se sopi laskiaisruoaksi.

Mäntsälä mielessäin - Uuden Tanhuvakan tansseja opettelemassa

Mäntsälässä pidettiin 20.10.2012 kurssi uuden Tanhuvakan tansseista. Erityisesti opeteltiin rannikkoseudun ruotsinkielisen alueen tansseja. Vetovastuu oli pariskunnalla Heidi Palmu ja Marcus Blomberg. Heidi opetti ja Marcus säesiti viulullaan ja apuopettikin hieman.

Paikalla oli hyvä joukko seuramme edustajia melko laajalla ikähaitarilla. Isolla ja iloisella porukalla tansseja oli hauska opetella, vaikkakin kuvassa nyrkit puhuvat.

”Tanssimme paljon uusia ja hieman hankaliakin tansseja. Mutta kuitenkin kaikki sujui hyvin, koska saimme hyvää ruokaa. Opetuskin sujui kuin tanssi; olimme taita-

Nyrkkipolskaa (Knytnävspolska) Mäntsälässä Tanhuvakan ruotsinkielisen alueen tanssien kurssilla.

Kuva Matti Lankinen

via tanssijoita, vaikka menuetin askelikkoa oli vaikea oppia. Koska olimme harjoitelleet menuettia niin kauan, jotta osasimme sen, muistamme sen vielä tänäkin päivänä. Muut tanssit siis unohdimme heti Vantaalle palatessamme.”

Kirjoittanut: anonymi nuori
(= puolet nuorisosta)

Marcukselta onnistui menuetin läpimeno näyttö sujuvasti samalla viulua soittaen.

Kuva: Matti Lankinen

Mitä kesäjuhlat tarjoaa

Suomalaisen Kansantanssin Ystävien valtakunnalliset kesäjuhlat - Mahtimeiningit rantautuvat Saarijärvelle 14.-16.6.2013 odottaen runsasta tanssivaa, soittavaa ja yhdessä iloitsevaa osanottoa ympäri Suomen.

Kesäjuhlat avataan juhlallisesti mustaruutitykin kunnianlaukauksin. Avajaisten jälkeen vietetään Saarijärven kirkossa Pieni kansanlaulukirkko, jossa kuullaan myös mestaripelimannien musiikkia.

Kansainvälisyyttä juhliin tuo virolainen Opsal ja saksalainen Amt Trittaun kansantanssiryhmä.

Saarijärveläisten nuorten kansanmusiikkiryhmä Koplan lisäksi paikallista väriä tuovat lauluyhtye Pedaali, Sonja Lampinen sekä Aika Lystit tukkilaisella, tanssillisella ja laulullisella ohjelmistolla.

Nuoret järjestävät omat Hilupiltut sekä ohjelmalliset Mahtailut Puuhapuisto Veijarissa. Saarijärvi soi -pelimannikonsertissa esiintyy kahdeksan saarijärveläistä soitto-ryhmää.

Lauantai-iltana nähdään jyväs-kyläläiset Juntu, Tosi-Isot ja Kikatus. Myös oman kylän poikia Mikael Konttista ja Tommi Soidinmäkeä odotetaan mukaan.

Kanteleen juhluvuoden kunniaksi Sulkutyylillä höystäen, lyyralla koristaen – Saarijärven kantele-näyttely on tapahtuman aikana esillä museossa.

Vuoden 2013 kesäjuhlilla kuullaan Ville Ojasen tapahtumaa var-ten säveltämä ”Mahtimeininkipolska”.

Pääjuhlassa sunnuntaina tanssitaan lasten, nuorten ja aikuisten kenttäohjelmat, kuullaan tapahtuman suojelijan valtiotieteen tohtorin, dosentti Paavo Väyrösen juhlaterveiset sekä Pelimannien yhteissoitto.

Mahtimeiningit- kesäjuhla näkyy tanssivana ja soittavana tapahtumana toreilla, kaduilla, kulkueissa ja pihloilla.

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja Eila Peura ja ohjaaja Anneli de Vogel toivottavat meidät kaikki avosylin lämpimästi tervetulleiksi ja tekemään yhdessä tapahtumasta todellisen juhlan.

Heäpijot -kesäjuhla Saarijärven urheilukentällä 16.6.1996. Kuva Saarijärven arkisto

Alkavan vuoden toimintaa - Syyskokouksen 2012 päätöksiä

Helsingin pitäjän tanhuajat ja spelarit ry vietti syyskokoustaan Riitta Kankaan luona 26.11.2012. Seuran puheenjohtajaksi ensi vuodelle valittiin edelleen Riitta Kangas. Johtokunnan jäsenet vuonna 2013 ovat Raija Hukkanen, Annukka Uusi-Eskola, Minna Suokas, Tuija Pirttikoski, Juhani Kaivosoja ja Tarja Lahtinen. Matti Lankinen jatkaa johtokunnan ulkopuolisena taloudenhoitajana.

Toiminnantarkastajiksi valittiin Heli Muikku ja Hemmo Juselius, ja varalle Pentti Salonen ja Markku Moilanen.

Vuoden 2013 toimintasuunnitelma ja talousarvio käsiteltiin. Tanssia ja soittoa harjoitetaan, ja ohjajia ja pelimanneja kurssitetaan. Erilaisiin kotimaisiin tapahtumiin

osallistutaan, näistä isoimpina mainittakoon seuran oma Kevätpilkistys sekä SKY:n kesäjuhla Mahtimeiningit Saarijärvellä, jonne on lähdössä lapsia ja aikuisia. Aikuiset suunnittelevat matkaa Viron Pärnuun Hansapäiville kesäkuussa ja nuoret Liettuun Kausasissa järjestettävään tapahtumaan syksyllä.

Vuosittaiset jäsenmaksut ovat edelleen 40 euroa aikuisilta ja 30 euroa lapsilta (lapsiksi luetaan alle 16-vuotiaat).

Tiedotustoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Tarja Lahtinen. Päkaksen talotoimikunnassa seuraa edustaa Raija Hukkanen, varalla Matti Lankinen.

Tarja Lahtinen

Viimeisiä harjoituksia 12.12. vietettiin pikkujoulun merkeissä Husaaritien päiväkodissa.

Kuvat: Annukka Uusi-Eskola

Tapahtumakalenteri

- 16.2. Mahtimeinigit aikuisten kertauskurssi, Puistokulma
- 27.2. Seuran vuosikokous, Husaaritien päiväkotiki, Kivistö
- 23.3. Seuratanssikurssi Turussa
- 9.4. Pilkistys kenraali, Kilterin koulu, lapset ja nuoret klo 18, aikuiset klo 19
- 13.4. Pilkistys, Kilterin koulu, harj. aikuiset klo 12, lapset klo 14, näytös klo 15
- 14.-16.6. Mahtimeinigit -kesäjuhla Saarijärvellä

Lisää kansantanssi- ja -musiikkitapahtumia löytyy osoitteesta
www.kansantanssi.fi

Joulusanojen vastaukset:

1. Joulukuusi, 2. Puuro, 3. Pipari, 4. Lahja, 5. Perinne, 6. Evankeliumi, 7. Koriste, 8. Kalenteri, 9. Tiernapojat, 10. Tähti, 11. Kulkunen, 12. Muori.

Seuraava lehti ilmestyy huhtikuussa. Kirjoitukset ja piirustukset ym. materiaali Tarjalle, Minnalle tai Matille
30.3.13 mennessä.

Tarja Lahtinen, 040-742 3181, tarja.lahtinen@anilabsystems.com
Matti Lankinen, 0400-422 417, matti.lankinen@kansantanssinuoret.fi,
Minna Suokas, minna.suokas@kolumbus.fi

YHTEYSTIETOJA:

JOHTOKUNTA 2013:

- * Riitta Kangas, puheenjohtaja, puh. 854 7563,
050-358 6491, riitta.kangas@kolumbus.fi
- * Tarja Lahtinen, sihteeri, puh. 040-742 3181
- * Minna Suokas-Ikonen, puh. 050-302 8012
- * Tuija Pirttikoski, puh. 040-873 6195
- * Anna-Liisa Uusi-Eskola, puh. 044-346 3723
- * Raija Hukkanen, puh. 0400-628 096
- * Juhani Kaivosoja, puh. 040-540 4507

AIKUISRYHMIEN OHJAAJA:

- * Riitta Kangas, puh. 854 7563, 050-358 6491

LAPSIRYHMIEN OHJAAJAT:

- * Tuija Pirttikoski, puh. 040-873 6195
- * Minna Suokas-Ikonen, puh. 050-302 8012

PELIMANNIT:

- * Simo-Pekka Lindström, puh. 040-554 0799

INTERNET:

www.spelarit.fi / www.spelarit.net

Lehti löytyy osoitteesta: www.spelarit.fi/Lehti/